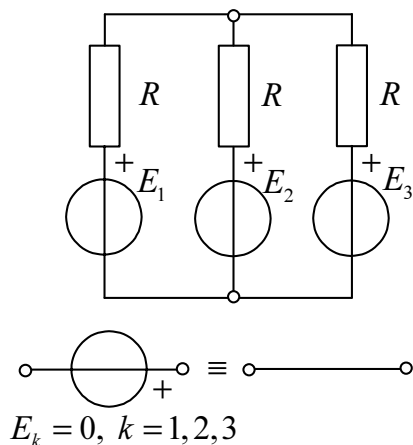

I област

1. У колу сталне струје са слике 1 познато је: а) када је $E_1 \neq 0$, $E_2 = 0$ и $E_3 = 0$ укупна снага отпорника је $P_1 = 1 \text{ W}$, б) када је $E_1 = 0$, $E_2 \neq 0$ и $E_3 = 0$ укупна снага отпорника је $P_2 = 4 \text{ W}$ и в) када је $E_1 = 0$, $E_2 = 0$ и $E_3 \neq 0$ укупна снага отпорника је $P_3 = 9 \text{ W}$. Одредити укупну снагу P отпорника, када је $E_1 > 0$, $E_2 < 0$ и $E_3 > 0$.

- Решење: а) $P = 21 \text{ W}$
 б) $P = 19 \text{ W}$
 в) $P = 13 \text{ W}$
 г) $P = 3 \text{ W}$
 д) ниједан одговор није тачан

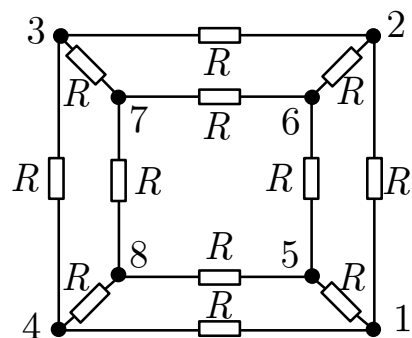

Слика 1.

I област

2. Дата је отпорничка мрежа приказана на слици 2. Одредити најмању од свих еквивалентних отпорности између произвољна два чвора отпорничке мреже ?

- Решење: а) $R_e = (5 / 6)R$
 б) $R_e = (7 / 8)R$
 в) $R_e = (3 / 4)R$
 г) $R_e = (7 / 12)R$
 д) ниједан одговор није тачан

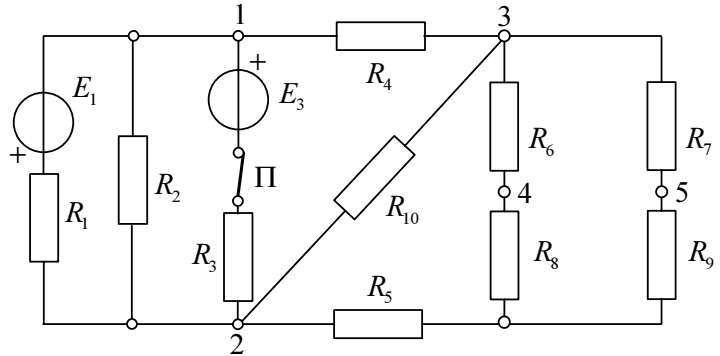

Слика 2.

II област

3. За електрично коло сталне струје приказано на слици 3 је $E_1 = 12 \text{ V}$, $R_1 = 150 \Omega$, $R_2 = 900 \Omega$ и $R_{10} = 1 \text{ k}\Omega$. При затвореном прекидачу Π су познати напони $U_{21} = 15 \text{ V}$, $U_{54} = 2 \text{ V}$ и јачина струје $I_{31} = 150 \text{ mA}$. Одредити напон U'_{54} после отварања прекидача.

- Решење:
- a) $U'_{54} = 0,5 \text{ V}$
  - b) $U'_{54} = 0,6 \text{ V}$
  - c) $U'_{54} = 0,7 \text{ V}$
  - d) $U'_{54} = 0,8 \text{ V}$
  - e) ниједан одговор није тачан

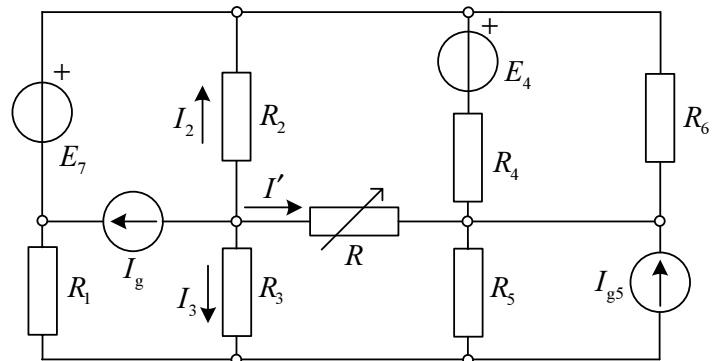

Слика 3.

II област

4. За електрично коло сталне струје приказано на слици 4 је $R_2 = 120 \Omega$, $R_3 = 600 \Omega$, $R_4 = 200 \Omega$, $R_5 = 600 \Omega$, $R_6 = 300 \Omega$, $E_4 = 8 \text{ V}$ и $I_g = 8 \text{ mA}$. Када је отпорност променљивог отпорника $R = 200 \Omega$, познате су струје $I_2 = 7 \text{ mA}$ и $I_3 = 5 \text{ mA}$. Колика је струја I' у променљивом отпорнику када му је отпорност $R' = 600 \Omega$?

- Решење:
- a) $I' = -5 \text{ mA}$
  - b) $I' = -7 \text{ mA}$
  - c) $I' = -10 \text{ mA}$
  - d) $I' = -12 \text{ mA}$
  - e) ниједан одговор није тачан

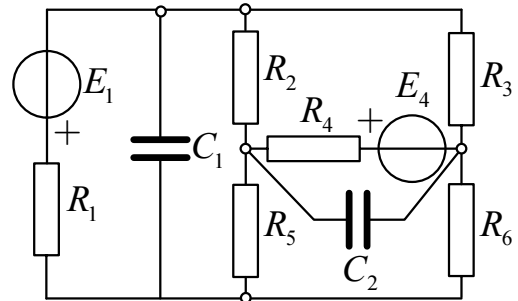

Слика 4.

III област

5. За коло сталне струје са слике 5, енергија кондензатора C_1 је $W_{C_1} = 50 \mu\text{J}$ када је $E_1 = 0$, и $E_4 = 100 \text{ V}$. Колика је енергија W_{C_2} кондензатора C_2 када је $E_1 = 50 \text{ V}$ и $E_4 = 0$? Познато је $R_1 = 10 \text{ k}\Omega$, $R_2 = 5 \text{ k}\Omega$, $R_4 = 4 \text{ k}\Omega$, $C_1 = 2 \mu\text{F}$ и $C_2 = 1 \mu\text{F}$.

- Решење:
- a) $W_{C_2} = 1 \mu\text{J}$
  - b) $W_{C_2} = 4 \mu\text{J}$
  - c) $W_{C_2} = 5 \mu\text{J}$
  - d) $W_{C_2} = 6,25 \mu\text{J}$
  - e) ниједан одговор није тачан

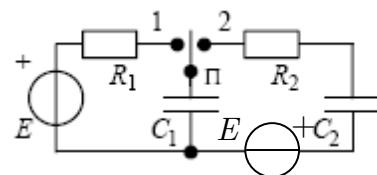

Слика 5.

III област

6. Идеални напонски генератори електромоторне силе $E = 10 \text{ V}$, отпорници отпорности $R_1 = R_2 = 1 \text{ k}\Omega$ и кондензатори капацитивности $C_1 = C_2 = 2 \mu\text{F}$ везани су као на слици 6. Преклопник П је у положају 1, кондензатор C_2 је неоптерећен и успостављено је стационарно стање. Колики се рад A_J претвори у топлоту по пребацивању преклопника у положај 2?

- Решење:
- a) $A_J = 50 \mu\text{J}$
  - b) $A_J = 100 \mu\text{J}$
  - c) $A_J = 150 \mu\text{J}$
  - d) $A_J = 0$
  - e) ниједан одговор није тачан

Слика 6.

IV област

7. У диелектричном штапу, приказаном на слици 7, постоји заостала хомогена поларизација. Штап се налази у вакууму. Вектор поларизације ($\mathbf{P}$) је познат, а паралелан је оси штапа. Попречни пресек штапа је круг полупречника a , а дужина штапа је L ($L \gg a$). Одредити израз за електрични потенцијал у тачки M означеној на слици.

Решење:

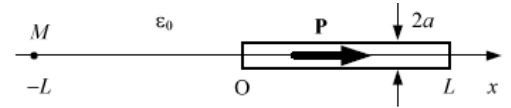
a) $V = \frac{Pa^2}{8\epsilon_0 L}$

b) $V = -\frac{Pa^2}{8\pi\epsilon_0 L}$

c) $V = \frac{Pa^2}{4\pi\epsilon_0 L}$

d) $V = -\frac{Pa^2}{8\epsilon_0 L}$

e) ниједан одговор није тачан

Слика 7.

IV област

8. Три танка, врло дугачка, паралелна жичана проводника налазе се у вакууму, а попречни пресек је приказан на слици 8. Полупречник сваке жице је $a = 1 \text{ mm}$, а растојање између оса суседних жица је $d = 10 \text{ mm}$. Прва и трећа жица су галвански повезане. Израчунати подужну капацитивност C' овога кондензатора.

Решење:

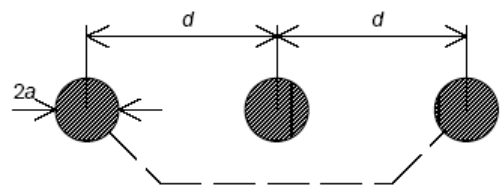
a) $C' \approx 2,85 \text{ pF/m}$

b) $C' \approx 5,70 \text{ pF/m}$

c) $C' \approx 8,96 \text{ pF/m}$

d) $C' \approx 17,9 \text{ pF/m}$

e) ниједан одговор није тачан

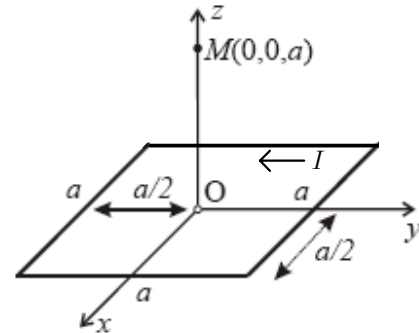

Слика 8.

V област

9. На слици 9 је приказана квадратна контура странице a са сталном струјом јачине I , која лежи у xOy равни Декартовог координатног система. Одредити израз за вектор магнетске индукције $\vec{B}$ у тачки $M(0,0,a)$, $a > 0$. Средина је ваздух.

- Решење: а) $\vec{B} = \frac{4\mu_0 I}{5\pi a\sqrt{3}} \vec{i}_z$
б) $\vec{B} = \frac{2\mu_0 I}{5\pi a\sqrt{3}} \vec{i}_z$
в) $\vec{B} = \frac{2\mu_0 I}{5\pi a\sqrt{6}} \vec{i}_z$
г) $\vec{B} = \frac{4\mu_0 I}{5\pi a\sqrt{6}} \vec{i}_z$
д) ниједан одговор није тачан

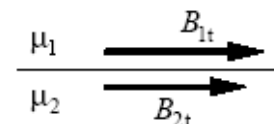

Слика 9.

V област

10. На раздвојној површи два линеарна магнетика, пермеабилности $\mu_1 = 5\mu_2$, приказана на слици 10, позната је тангенцијална компонента вектора магнетске индукције $B_{1t} = 5 \text{ mT}$. Одредити тангенцијалну компоненту вектора магнетске индукције B_{2t} , ако на раздвојној површи нема кондукционих струја.

- Решење: а) $B_{2t} = 1 \text{ mT}$
б) $B_{2t} = -5 \text{ mT}$
в) $B_{2t} = 25 \text{ mT}$
г) $B_{2t} = 0$
д) ниједан одговор није тачан

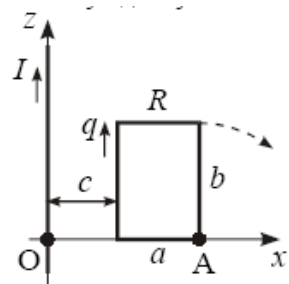

Слика 10.

VI област

11. Правоугаона жичана контура, дужина страница $b=a$ и укупне отпорности R , налази се у близини веома дугачког праволинијског проводника у коме постоји стална струја јачине I . У почетном тренутку контура се налази у положају као на слици 11 и позната је удаљеност ивице контуре од проводника са струјом, $c=a$. Контура се потом заротира око тачке А у равни xOz за 90 степени у смеру кретања казаљки на сату и заустави. Израчунати протеклу количину наелектрисања q остварену у контури између стационарних стања у односу на назначени референтни смер. Средина је ваздух.

- Решење:
- a) $q = -\frac{\mu_0 I a}{2\pi R} \ln(4/3)$
  - b) $q = \frac{\mu_0 I a}{2\pi R} \ln(4/3)$
  - c) $q = -\frac{\mu_0 I a}{2\pi R} \ln(3/2)$
  - d) $q = \frac{\mu_0 I a}{2\pi R} \ln(3/2)$
  - e) ниједан одговор није тачан

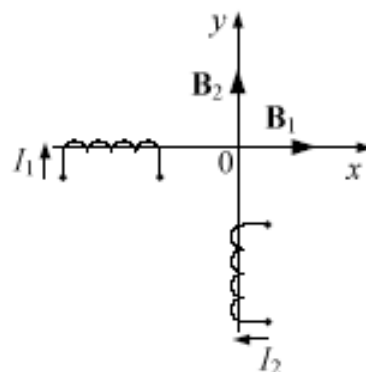

Слика 11.

VI област

12. Два кратка соленоида постављена су у вакууму тако да им се осе поклапају са осама Декартовог координатног система, као на слици 12. Калемови су на истом одстојању од координатног почетка. Када у калемовима постоји стална струја $I_1 = I_2 = 1$ А, магнетске индукције калемова су $\vec{B}_1 = B_0 \vec{i}_x$, односно $\vec{B}_2 = B_0 \vec{i}_y$, где је $B_0 = 1$ мТ. Одредити резултантни вектор магнетске индукције $B(t)$ у координатном почетку (у функцији времена) ако у калемовима постоје простопериодичне струје $i_1(t) = \sqrt{2} \cos(\omega t + \pi/2)$ А и $i_2(t) = \sqrt{2} \cos(\omega t + \pi)$ А исте кружне учестаности $\omega = 10^3$ s⁻¹.

- Решење:
- a) $B(t) = -\sqrt{2}(\sin \omega t \vec{i}_x + \cos \omega t \vec{i}_y)$ мТ
  - b) $B(t) = -\sqrt{2}(\sin \omega t \vec{i}_x - \cos \omega t \vec{i}_y)$ мТ
  - c) $B(t) = \sqrt{2}(\sin \omega t \vec{i}_x + \cos \omega t \vec{i}_y)$ мТ
  - d) $B(t) = \sqrt{2}(\sin \omega t \vec{i}_x - \cos \omega t \vec{i}_y)$ мТ
  - e) ниједан одговор није тачан

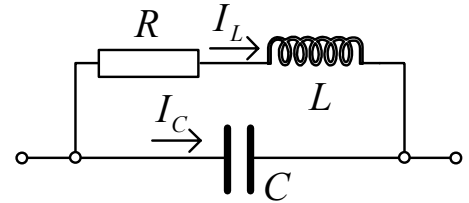

Слика 12.

VII област

13. У делу кола простопериодичне струје на слици 13 позната је импеданса калема, $Z_L = 100 \Omega$, и ефективна струја калема, $I_L = 0,5 \text{ A}$, а еквивалентна импеданса посматраног дела кола је чисто резистивна. Израчунати реактивну снагу Q_C кондензатора.

- Решење:
- a) $Q_C = -75 \text{ var}$
  - b) $Q_C = -50 \text{ var}$
  - c) $Q_C = -25 \text{ var}$
  - d) $Q_C = 0$
  - e) ниједан одговор није тачан

Слика 13.

VII област

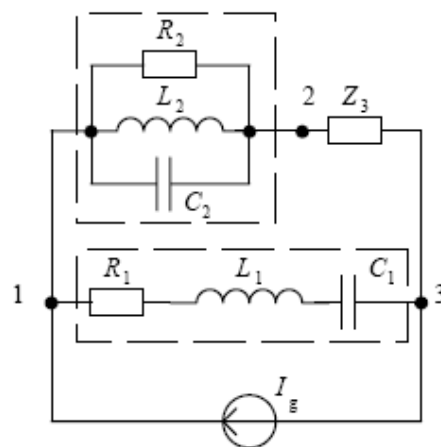
14. Пријемник непознате импедансе прикључен је на простопериодичан напон ефективне вредности $U = 100 \text{ V}$. У тренутку када је напон максималан, јачина струје пријемника је $i(t_1) = 10 \text{ mA}$ и опада, а у тренутку када је јачина струје максимална, напон је $u(t_2) = 100 \text{ V}$. Референтни смерови напона и струје су усаглашени. Израчунати комплексну импедансу $\underline{Z}$ пријемника.

- Решење:
- a) $\underline{Z} = 5\sqrt{2}(1 + j) \text{ k}\Omega$
  - b) $\underline{Z} = 5\sqrt{2}(1 - j) \text{ k}\Omega$
  - c) $\underline{Z} = 10\sqrt{2}(1 + j) \text{ k}\Omega$
  - d) $\underline{Z} = 10\sqrt{2}(1 - j) \text{ k}\Omega$
  - e) ниједан одговор није тачан

VIII област

15. Три пријемника и струјни генератор образују коло простопериодичне струје приказано на слици 15. Познате су карактеристике првог и другог пријемника, $R_1 = 60 \Omega$, $L_1 = 10 \text{ mH}$, $C_1 = 5 \mu\text{F}$ и $R_2 = 85 \Omega$, $L_2 = 8,5 \text{ mH}$, $C_2 = (100 / 17) \mu\text{F}$, комплексна импеданса трећег пријемника, $Z_3 = (15 + j40) \Omega$, активна (средња) снага другог пријемника, $P_2 = 5 \text{ W}$, и реактивна снага трећег пријемника, $Q_3 = 40 \text{ var}$. Напон u_{12} фазно заостаје за струјом i_{23} . Израчунати фактор снаге $k = \cos \varphi_1$ првог пријемника.

- Решење: а) $k = \sqrt{2} / 2$
 б) $k = 0,6$
 в) $k = 0,8$
 г) $k = 1$
 д) ниједан одговор није тачан

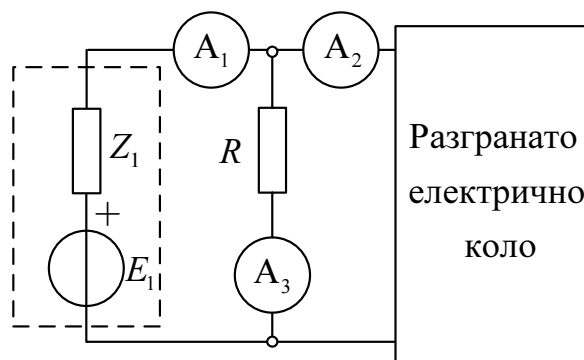

Слика 15.

VIII област

16. У колу простопериодичне струје приказаном на слици 16 идеални амперметри показују $I_{A1} = 5 \text{ A}$, $I_{A2} = 4 \text{ A}$ и $I_{A3} = 2 \text{ A}$. Колика је активна снага P коју развија реални напонски генератор електромоторне силе E_1 , чија је унутрашња импеданса Z_1 ? Познато је $R = 20 \Omega$.

- Решење: а) $P = 380 \text{ W}$
 б) $P = 220 \text{ W}$
 в) $P = 230 \text{ W}$
 г) $P = 130 \text{ W}$
 д) ниједан одговор није тачан

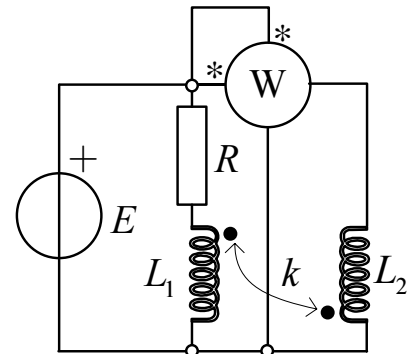
Слика 16.

IX област

17. Одредити показивање идеалног ватметра P_w у колу простопериодичне струје приказаном на слици 17 ако је $E = 220 \text{ V}$, $L_1 = L_2 = L$, $k = 1$ и $R = 40 \Omega$.

- Решење: **a)** $P_w = 605 \text{ W}$
b) $P_w = 0$
c) $P_w = 1210 \text{ W}$
d) $P_w = 2420 \text{ W}$
e) ниједан одговор није тачан

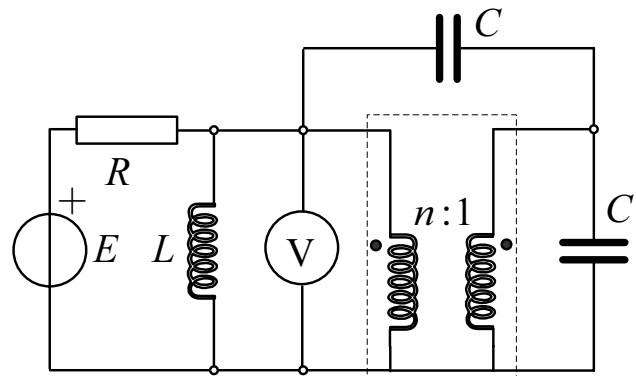

Слика 17.

IX област

18. У колу простопериодичне струје са идеалним трансформатором, код кога је $n = N_1 / N_2$, приказаном на слици 18, одредити параметар n тако да идеални волтметар показује највећу ефективну вредност напона. Познато је: $\omega L = 2 / (\omega C)$

- Решење: **a)** $n = 4$
b) $n = 2$
c) $n = \sqrt{2}$
d) $n = 1/2$
e) ниједан одговор није тачан

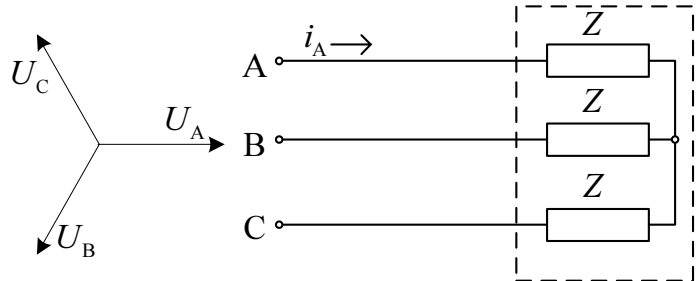

Слика 18.

Х област

19. Симетрични трофазни пријемник, приказан на слици 19, прикључен је на мрежу симетричних, трофазних напона директног редоследа. При томе је $u_{BC}(t) = 200 \sin \omega t$ V и $i_A(t) = 20 \sin \omega t$ A. Колика је реактивна снага Q трофазног пријемника ?

- Решење: а) $Q = 6000\sqrt{3}$ var
 б) $Q = -6000\sqrt{3}$ var
 в) $Q = 2000\sqrt{3}$ var
 г) $Q = -2000\sqrt{3}$ var
 д) ниједан одговор није тачан

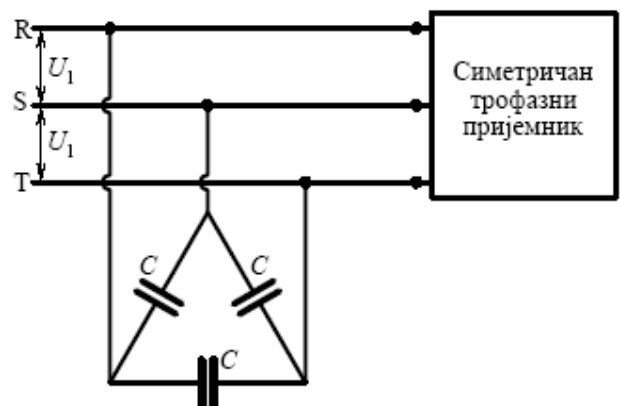

Слика 19.

Х област

20. Симетричан претежно индуктиван трофазни пријемник приказан на слици 20 прикључен је на трофазну мрежу симетричних линијских напона ефективних вредности $U_1 = 380$ V и учестаности $f = 50$ Hz. Под овим околностима активна снага и фактор снаге трофазног пријемника су $P = 8,75$ kW и $k = \cos \varphi = 0,8$. Израчунати најмање капацитивности C кондензатора које треба укључити код трофазног пријемника као на слици, тако да фактор снаге у напојном воду, испред везе пријемника и кондензатора, буде $k' = \cos \varphi' = 0,9$.

- Решење: а) $C = 4,40 \mu\text{F}$
 б) $C = 13,19 \mu\text{F}$
 в) $C = 17,08 \mu\text{F}$
 г) $C = 79,36 \mu\text{F}$
 д) ниједан одговор није тачан

Слика 20.